

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
✉: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/29/2016/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

138/2016. (VII. 7.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) panaszos¹ 2016. február 2-án előterjesztett **panasza alapján indult eljárást** a 2016. július 7-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

m e g s z ü n t e t i.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem történt, illetve alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg. A panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel azonban a Testület az eljárás megszüntetéséről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos vele szemben, 2014. január 31-én foganatosított rendőri intézkedések (elfogás, előállítás), kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazása és annak módja, valamint rendőri bántalmazás miatt 2016. február 2. napján elektronikus úton terjesztette elő panaszát. A panaszos a beadványát 2016. február 19-én postai úton megerősítette és kiegészítette.

I.

A panaszbeadvány és annak kiegészítései alapján az alábbi tényállás állapítható meg.

1) A panaszos 2016. január 30-áról 31-ére virradó éjszaka M., a K. elnevezésű rendezvényen tartózkodott. Éjfél körül hazakísérte egy belvárosban lakó ismerősét. Miután elváltak útjaik, a panaszos egy sötét mellékutcán, a [...] közön keresztül ment a villamosmegálló felé, amikor négy fiatalból álló társaság inzultálni kezdte: cigarettát és pénzt követeltek tőle. A panaszos meglehetősen ittas állapotban volt, ezért nem akart megállni, hanem sietni kezdett a Széchenyi utca felé, mivel az

¹ Az Rtv. 93/A. §. (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük

forgalmasabb és ott térfigyelő kamera is van. Megállt az újságos pavilon mellett, és látta, hogy a fiatalok távolabbról figyelik, és tanakodnak, mit csináljanak. Mivel a társaság követte a panaszoszt, elővette 6 cm pengehosszúságú kését, és figyelmeztette őket, hogy megvédi magát, ha megtámadják. A fiatalok kb. 20 méterre álltak tőle, ő pedig csak maga mellett tartotta a kését.

Ekkor egy rendőrségi gépkocsi érkezett a helyszínre, amit a társaság tagjai leintettek, és beszélni kezdtek a rendőrökkel. A panaszos csak valószínűsítette, hogy ellene mondtak valamit. A panaszos is odament a rendőrségi gépkocsihoz, közben pedig a kését eltette, mivel már biztonságban érezte magát. Amikor a rendőrökhöz ért, azok szó nélkül rátenyerelték a gépkocsira, és megbilincseltek. Eközben a négy fiatal felugrott az éppen megérkező villamospótló autóbuszra, ezért a rendőrök utánuk mentek, leszállították és igazoltatás alá vonták őket.

A rendőrök a panaszoszt belökték a szolgálati gépkocsiba, bal oldalára beült egy rendőr, aki ököllel, több ízben arcon vágta, és folyamatosan szidalmazta.

A panaszoszt a B. Megyei Kórház Traumatológiai Osztályára szállították, mivel megsérült: a bilincseléstől a csuklóján horzsolásos sérülés keletkezett (ezt a panaszos telefonjával le is fényképezte), illetve az ütésektől is sérült. Az őt megvizsgáló orvos igazolást állított ki sérüléseiről.

Ezt követően a panaszoszt előállították a M. Rendőrkapitányságra, ahol gyanúsítottként hallgatták ki. A rendőrségen azt közölték vele, hogy ő támadott rá késsel a négy fiatalra. Ez azonban nem így volt, állapota miatt éppen hogy őt akarták kihasználni, de mert nem sikerült, ellene vallottak.

A panaszos sérelmezte azt is, hogy a rendőrségtől nem kapott jegyzőkönyvet, illetve a lefoglalt késről átvételi igazolást. Előadta azt is, hogy az őt bántalmazó rendőr ellen feljelentéssel kíván élni.

A panaszos előadta, hogy semmilyen ellenállást sem verbálisan, sem fizikálisan nem tanúsított, illetve korábban 17 évig rendőrként dolgozott.

2) Panasz-kiegészítésében a panaszos akként módosította panaszát, hogy nem kését vett elő, hanem egy kulcscsomót, és azt úgy villantotta a fiatalok felé, mintha kés lenne. A rendőrök a szolgálati gépkocsi szélvédőjére nyomták rá, majd pedig kabátját széttépve átvizsgálták. Ekkor találtak nála egy 6 cm pengehosszúságú kését.

A panasz-kiegészítés szerint továbbá a négy fiatal, amikor felugrott a villamospótló buszra, az egyik (az idősebb) rendőr kiabált a többi rendőrnek (mert időközben érkezett még egy szolgálati gépkocsi), hogy vegyék le őket, hogy felírják adataikat. Ekkor azonban már csak három fiatal került elő, a negyedik eltűnt. Miután felírták a fiatalok adatait, elengedték őket a rendőrök.

A sérüléseivel kapcsolatban pedig a panaszos úgy nyilatkozott, hogy amikor az arcát ütlegelte a rendőr a gépkocsiban, a fejét elfordítva védekezett, mivel szemlencse műtétje volt. A lencse azonban elmozdulhatott, mert azóta a bal szemére rosszabbul lát.

Hajnaltól a panaszos a M. Rendőrkapitányságon rosszul lett, ezért mentőt hívtak hozzá, és helyben megvizsgálták. Ezt követően történt a gyanúsított kihallgatása, de csak reggel bocsátották szabadon.

A panaszos állítása szerint a rendőrségi gépkocsiban a belső kamera világított, ezért felvétel is készült a történetekről, ami az ő állításait támasztja alá.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A rendőrségi dokumentumok szerint a panaszossal szemben a M. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztály Járór és Őrszolgálati Alosztály rendőrei, egy c. r. törzszászlós és egy r. törzsrőmester intézkedett.

2) A panaszos elfogásának végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló jelentés az alábbiakat tartalmazza.

A jelentés szerint 2016. január 31-én 1 óra 15 perckor a [...] utca illamosmegállónál intézkedés alá vonták a rendőrök a panaszost, amelynek során megállapították, hogy szándékos bűncselekményt követett el, ezért előállították a M. Rendőrkapitányságra. Az előállítás során, mivel a panaszos kézfejen sérülések keletkeztek a bilincselés miatt, ezért a rendőrök orvosi ellátásáról gondoskodtak.

A jelentés szerint a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 29. §-ának (1) bekezdés 1. fordulata alapján a panaszost igazoltatták, a 31. § (1) bekezdése alapján átvizsgálták, és a 33. § (1) bekezdés a) pontja alapján (szándékos bűncselekmény elkövetésén tettenérést követően) elfogták. A panaszossal szemben az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, 48. §-ának b) és c) pontjai alapján (támadás, illetve szökés megakadályozása érdekében) bilincset alkalmaztak. A bilincselés 2016. január 31-én 1 óra 25 perctől 1 óra 50 percig tartott, a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 41. § (4) bekezdés b) pontja szerint, a kezek előre, illetve hátrabilincselésével (nem jelölték meg a dokumentumban). A rendőri intézkedés során a panaszosnak sérülése keletkezett, anyagi kára nem.

A panaszos az Rtv. 18. §-ának (1) bekezdése alapján hozzátartozó kiértesítését nem kérte.

A védelemhez való jog gyakorlására vonatkozó szóbeli közlés a 23/2003. (VI. 24.) BM-IM együttes rendelet 4. §-ának (4) bekezdése alapján 1 óra 25 perckor megtörtént. Az Rtv. 33. §-ának (4) bekezdése alapján az előállítás okáról szóló tájékoztatót és az annak idejéről szóló igazolást kiadták. Az előállítás oka megszűnésének időpontja, a panaszos további sorsa rovatot nem töltötték ki.

A jelentés szerint továbbá a történetekről külön tényleíró jelentést készítettek (ld. Állásfoglalás II. rész 6) pont), illetve a panaszos ellen szabálysértési feljelentést is készítettek.

b) Az elfogás végrehajtásáról és kényszerítő eszköz alkalmazásáról szóló parancsnoki vélemény és kivizsgálás szerint a panaszos igazoltatása, átvizsgálása és elfogása jogszerű, szakszerű és arányos volt.

3) Az előállítóban elhelyezett személyekről szóló kimutatás szerint a panaszossal szembeni rendőri intézkedés kezdete 106. január 31. 1 óra 15 perc, 2 óra 40 perc volt a befogadás ideje, az előállítás oka: „garázdaság”, az előállítás végén a tett intézkedés: „szabadítás”. Az elengedés ideje 6 óra 45 perc. A panaszos az öt órán túli fogvatartás esetén étkezést igényelt, amit 6 óra 15 perckor megkapott a dokumentum szerint.

4) A Szolgálati Szabályzat 31. §-ának (7) bekezdése alapján készített „Nyilatkozat” azt tartalmazza, hogy a panaszos előállítása a nyolc órát nem haladta meg, egészségügyi problémája van (vérnyomás), a jogairól /kötelezettségeiről, valamint az előállító helyiség rendjéről szóló tájékoztató tartalmát megismerte. A panaszos ruházatát a fogdaőrök átvizsgálták, ami ellen panasszal nem élt. A panaszos a nyilatkozatot aláírta.

5) Az előállítás időtartamáról szóló igazolás szerint – amely a Testület elérhetőségét nem, csak az Állampolgári Jogok Országgyűlési Biztosának elérhetőségét tartalmazza – a panaszossal szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítottak. Kezdetre 2016. január 31. 1 óra 15 perc. Előállítás helyiségbe 2 óra 40 perckor fogadták be, szabadították 6 óra 45 perckor.

Az igazolás egy példányának átvételét a panaszos aláírásával tanúsította.

6) A panaszossal szemben intézkedő két rendőr az intézkedés napján tényleíró jelentést készített, amely az alábbiakat tartalmazza.

A c. r. törzsőrmester és a r. törzsszázlós szolgálatuk teljesítése során, 1 óra 15 perckor a M. [...] utcán található Centrum áruház előtt haladtak szolgálati gépkocsival, amikor három fiatal férfi kért segítséget: a villamosmegállóban álló férfi (a panaszos) odament hozzájuk, majd egy kést vett elő a zsebéből, amivel össze-vissza mutogatva, bennük félelmet, riadalmat keltett. A három fiatal ezért eltávolodott a villamosmegállótól. Azt is közölték, hogy a panaszos a rendőrségi autó észlelésekor a kést a kabátja belső zsebébe rejtette.

A rendőrök ezt követően intézkedés alá vonták a panaszost, aki szemmel láthatóan ittas állapotban volt. Felszólították, hogy kezeit tegye a szolgálati gépjárműre, mert ruházatátvizsgálást hajtanak végre. A panaszos a felszólításnak eleget tett. Annak során kabátja jobb belső zsebében megtaláltak egy kb. 8 cm pengehosszúságú zsebkést. A panaszos a ruházatátvizsgálás során azt hajtogatta, „miért velem foglalkoznak, miért nem a piszkos cigányokkal?”

Ekkor már a helyszínen tartózkodott a Tatár 271-es tagállomás is, akik a panaszost figyelemmel tartották, amíg a két rendőr meghallgatta a három segítségkérő fiatalembert.

Az első fiatalember elmondta, hogy ismerőseivel beszélgetett az áruház előtt található egyik padnál, amikor a panaszos odament hozzájuk és az ismerőseit felszólította, hogy takarodjanak a padról, s közben egy kést tartott a kezében. Ezzel a fiatalemberrel pedig azt közölte: „Meg akarsz halni? Mert nekem már úgyis mindegy!” Közben a panaszos a kés folyamatosan a kezében tartotta, azzal össze-vissza hadonászott. Ezért a fiatalok megijedtek, és a panaszostól biztonságos távolságba menekültek. A fiatalember elmondta azt is, hogy a panaszos nem tett feléjük szúró, vagy vágó mozdulatot, és nem mondta, hogy megöli őket. A panaszos távolodni kezdett tőlük, majd a lámpaoszlop alatt a kezében levő késsel tovább hadonászott, és amikor a rendőrségi autót észlelte, a kést elrejtette a kabátja zsebébe.

A második és a harmadik fiatalember az első által elmondottakat egybehangzóan megerősítette.

A rendőrök az eseményeket jelentették a Tevékenységirányítási Központnak (a továbbiakban: TIK), amely felvette a kapcsolatot a M. Rendészet Térfigyelőjével. Utóbbi elmondta, hogy a segítséget kérő személyek által elmondottak valóságosak, mert a felvételen látható, hogy a három fiatalhoz odamegy a panaszos, majd hadonászó mozdulatokat tesz, de a ködös idő miatt a kés nem látható.

A panaszost a rendőrök megbilincseltek, mivel agresszív magatartása miatt tartani lehetett támadásától, illetve szökésétől. A bilincselést követően a panaszost a szolgálati gépkocsiba ültették, és – a szolgálatirányító parancsnokkal történt egyeztetés után – a M. Rendőrkapitányságra előállították, a nála levő zsebkéssel együtt.

Előállítás közben a panaszos közölte, hogy „a f...oméért foglalkoztok velem, ti tetvek, miért nem a büdös cigányokat űzitek?” A rendőrök közölték vele, hogy viselkedését fejezze be és szálljon ki a szolgálati gépjárműből, hogy az előállítást be tudják fejezni, amire nem volt hajlandó. A panaszos megkérdezte a rendőröket, hogy miért teszik ezt vele, hiszen korábban ő is rendőr volt. A rendőrök ismételtelen felszólították, hogy szálljon ki a szolgálati gépkocsiból, de továbbra is ellenkezett.

A rendőrök a helyszínre kérték a szolgálatirányító parancsnokot, aki közölte a panaszossal, hogy szálljon ki a gépjárműből, de ennek a felszólításnak sem tett eleget, majd pedig jajgatni kezdett, hogy az őt beszállító rendőrök eltörték a karját. Ekkor a szolgálatirányító parancsnok közölte a panaszossal, hogy „attól, hogy fáj a keze, még ki tud szállni a gépjárműből”. Mivel a panaszos ezen közlésnek sem tett eleget, a szolgálati jármű bal oldali hátsó ajtaját kinyitották a rendőrök, a panaszost oldalra fektették, és testi kényszer alkalmazásával (láb- és kézfogás) a járműből kihúzták.

A panaszos az előállító helyiségben folyamatosan fájlalta a kezét, illetve a rendőrök észlelték azt is, hogy kézfejen felületi hámsérülések vannak, amit valószínűleg – az ellenállása során – a bilincs okozott. Ezért – a szolgálatirányító parancsnokkal való egyeztetést követően – a Tatár 271-es tagállomás a panaszost a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház Traumatológiai Osztályra szállították. Ott megállapították, hogy a panaszos kézfejen levő felületi hámsérülések nyolc napon belül gyógyulók, ugyanakkor a keze nem tört el. A Traumatológiai Osztályon történt vizsgálat során a panaszoson más sérülések is voltak, de azok nem a rendőri intézkedés során keletkeztek.

A Traumatológiai Osztályon a Tatár 271-es tagállomással a vizsgáló orvos közölte, hogy a panaszos további ellátása nem indokolt, ezért fogdában elhelyezhető.

A rendőrök közölték a panaszossal, hogy ellene szabálysértési feljelentést tesznek, mert a jogszerű rendőri intézkedésnek nem tett eleget. A panaszos ere úgy reagált, hogy „lesz...om, úgyis elköltözöm M-ról, de mielőtt elköltözök, leszereltetek titeket.”

7) A panaszos kísérését végrehajtó két c. r. törzsőrmester szintén jelentést készített.

A dokumentum azt tartalmazza, hogy 2016. január 31-én 1 óra 45 perckor megjelentek a M. Rendőrkapitányság előállító helyiségében, mert a panaszost orvosi vizsgálatra kellett szállítani a megyei kórház traumatológiai osztályára.

A panaszos bal kezén volt látható sérülés, ami – elmondása szerint – a bilincselés következtében keletkezett, illetve a hasán volt több vágási nyom, ami kb. egy hete keletkezett. A kórházban megvizsgálta az orvos a sérüléseket, illetve a panaszos neki is elmondta sérüléseinek keletkezését.

Az orvosi igazolás alapján a panaszos sérülése 8 napon belül gyógyuló.

A panaszost a vizsgálatot követően visszakísérték az előállító helyiségbe, és az ott szolgálatot teljesítő rendőrnek átadták.

8) a) A panaszossal szemben fogantatott rendőri intézkedés napján szolgálatirányító parancsnoki feladatokat ellátó rendőr, a M. Rendőrkapitányság Közrendvédelmi Osztályának r. századosa jelentést készített.

A jelentés szerint a kérdéses napon 1 óra 45 perc körül, EDR forgalmazás során értesült a r. százados arról, hogy a M. Rendőrkapitányságra előállított, bűncselekmény elkövetésén tetten ért panaszos ellenáll az intézkedésnek, és az intézkedő 281 tagállomás parancsnokot kér a Rendőrkapitányság udvarára.

A r. százados megjelent az udvaron, ahol a c. r. főtörzszászlós, a tagállomás járőrvezetője arról tájékoztatta, hogy a panaszos nem hajlandó kiszállni a szolgálati gépjárműből. A r. százados a panaszoshoz lépett, és nyilatkoztatta, hogy miért nem száll ki, mire közölte, hogy eltört a karja, azért nem tud. Arra vonatkozóan azonban, hogy miért tört el a karja, nem tudott nyilatkozni. A panaszoson érezni lehetett, hogy ittas állapotban van.

A c. r. főtörzszászlós tájékoztatta a szolgálatirányító parancsnokot arról is, hogy a panaszosnak az intézkedés során semmilyen panasza nem volt, sérülésre nem panaszkodott, azt nem is lehetett látni rajta.

Mivel a panaszos többszöri felszólításra sem szállt ki, a jelen levő rendőrök a karjainak és lábainak megfogásával a járműből kiemelték. A panaszost ezt követően az előállító helyiségbe kísérték, ahol a bilincs levételét követően megállapították, hogy bal csuklóján kisebb vérző hámsérülés keletkezett. Azon a csuklóján volt az órája is, amely alatt keletkezett a sérülés.

A szolgálatirányító parancsnok megpróbálta nyilatkoztatni a panaszost sérülései körülményeiről, de csak annyit mondott, hogy a kollegái eltörték a kezét, illetve valaki megütötte. Az ütés körülményeire azonban nem nyilatkozott, a kezét fájlalta.

Ezt követően két másik rendőr (Tatár 271) a megyei kórház sürgősségi osztályára szállította kivizsgálás céljából. Az ügyeletes orvos vizsgálat során megállapította, hogy a panaszosnak törése nincs, csuklóján kisebb, feltehetőleg bilincs okozta hámsérülése van, illetve hasán korábbi karcolásos sebek láthatók.

A szolgálatirányító parancsnok ismételt megpróbálta a panaszost nyilatkoztatni, de nem tudta elmondani, miért mondta, hogy eltörték a kezét, illetve ismét azt közölte, hogy valaki megütötte, de annak körülményeiről érdemben nem nyilatkozott. A szolgálatirányító parancsnok ezzel összefüggésben e jelentésben megjegyezte, hogy a panaszos arcán semmilyen külsérelmi nyom nem volt látható.

A szolgálatirányító parancsnok ezt követően az intézkedő rendőröket hallgatta meg, akik elmondták, hogy a panaszos az intézkedés során ellenálló magatartást tanúsított, ezért vele szemben hátra módozatban bilincset alkalmaztak. Azt a kiszámíthatatlan magatartása, erőszakos bűncselekmény (garázdaság) elkövetése és ittassága indokolta elsődlegesen. A szolgálati gépkocsiba ültették, ahol őket trágár szavakkal illette („f...omért foglalkoztok velem, ti tetvek, miért nem a büdös cigányokat üzitek?”). A panaszost felszólították, hogy hagyja abba, de közölte velük, hogy le fogja őket szereltetni. A panaszos a gépkocsiban többször is feszengett, mocorgott. A rendőrkapitányság udvarára érkeve a panaszos nem akart kiszállni. A szolgálati gépkocsit a r. c. r. törzsrőmester vezette, a panaszos mellett a c. r. főtörzszászlós ült. A rendőrök elmondták azt is, hogy a panaszos sérülésének okáért nem érzik magukat felelősnek, nem az ő hibájukból történt.

3 óra 25 perckor a szolgálatirányító parancsnok ismételten megjelent az előállító helyiségben, hogy meghallgassa a panaszost, és rosszulléte miatt mentőt hívott hozzá, amely 3 óra 35 perckor érkezett meg (ld. még az Állásfoglalás II. rész 8) b) pontjában ismertetett feljegyzést). A mentőtiszt megállapította, hogy a panaszosnak semmilyen problémája nincs, további vizsgálat nem indokolt. A r. százados ismételten megkérdezte a panaszost, mi történt vele, de annyit mondott ezúttal, hogy nem emlékszik rá, miért került ide, és mi történt vele. Ennek még tanúja volt a mentőtiszt, illetve a mentőegység másik két tagja is.

A szolgálatirányító parancsnok többször megpróbálta nyilatkoztatni a panaszost, de érdemben nem volt hajlandó arra, illetve a jegyzőkönyvet nem akarta aláírni.

A fentiek alapján – mivel a panaszos érdemben nem nyilatkozott – a szolgálatirányító parancsnok a kivizsgálás során a járőrök által elmondottakat tudta figyelembe venni. A panaszos egészségügyi állapotára vonatkozó panaszai továbbá két esetben is valótlannak bizonyultak, ezért szavahihetősége megkérdőjelezhető.

A r. százados megállapítása szerint a sérülés a bilincselést követően keletkezhetett, mivel a panaszos a bilincsen többször feszengett, megfeszítette magát, ezért a járőrök a sérülésért nem felelősek. A testi kényszer (az Rtv. 47. §-a alapján), a bilincs alkalmazás (az Rtv. 48. §-ának b) pontja alapján) és az elfogás, illetve előállítás [az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján] az arányosság követelményének betartásával jogszerű és szakszerű volt.

b) A szolgálatirányító parancsnoki feladatot ellátó r. százados feljegyzést készített arról, hogy 2016. január 31-én 3 óra 25 perckor a panaszos meghallgatása céljából megjelent a M. Rendőrkapitányság földszinti előállító helyiségének III. számú zárkájában történekről.

A panaszos a zárkában elhelyezett padon, a hátán feküdt, jobb oldalt a mellkasát fogta és sűrűn kapkodta a levegőt. Kérdésre elmondta, hogy rosszul érzi magát, ezért a r. százados mentőt hívott hozzá. A mentőszolgálat 3 óra 35 perckor érkezett meg, és a mentőtiszt megvizsgálta a panaszost. Megállapította, hogy a panaszos vérkeringése, vérnyomása teljes mértékben rendben van, a panaszára semmilyen okot adó testi tünet nem utal, így a panaszost a zárkában hagyták, mert további ellátást nem igényelt. A mentőszolgálat munkatársai 3 óra 52 perckor távoztak.

9) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszos vizsgálataival összefüggésben keletkezett egészségügyi dokumentumokat.

a) Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Traumatológiai Szakambulanciájának 2016. január 31-én kelt járóbeteg vizsgálati összefoglalója azt tartalmazza, hogy a panaszost 2 óra 4 perckor kezdte vizsgálni az ügyeletes orvos.

Az anamnézis rovat szerint aznap este ismeretlen személy bántalmazta a panaszost, arca, csuklója sérült. Eszméletvesztést nem említett. Felső ajkát jelezte fájdalmasnak. Mindkét oldali csuklón bilincs által okozott strangulációs nyom látható, amelyek közül a bal oldalt jelezte fájdalmasabbnak, de crepitációt (ropogást) nem észleltek. Keringés, érzés megtartott. A panaszos hasán továbbá öt darab, egyenként 15 cm-es vízszintes, inveterált, felületes sérülés látható. Máshol sérülés nincs.

A megállapított diagnózis: arczúzódás, egyéb és kategóriába nem sorolható élettelen mechanikai erők által okozott baleset, a csukló és a kéz egyéb részeinek zúzódása, a has és medence egyéb felületes sérülései.

Az orvosi javaslat szerint fájdalomcsillapításra van szükség, a panasz fokozódása esetén pedig kontrollra.

b) Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Traumatológiai Szakambulanciájának 2016. január 31-én kelt igazolása szerint a panaszos sérülése 8 napon belül gyógyul.

c) Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház Sürgősségi Röntgene leletet adott ki. A vizsgálat időpontja 2016. január 31. 2 óra 12 perc. Kétirányú koponya röntgent, illetve bal csukló röntgent végeztek. Törés nem látható.

d) Az Országos Mentőszolgálat 2016. január 31-én kiállított mentési dokumentációs lapja szerint 3 óra 26 perckor érkezett a bejelentés, 3 óra 28 perckor történt az indulás és 33 percre értek oda. A helyszínről 3 óra 50 perckor távoztak a mentősök.

A dokumentum szerint a légutak átjárhatók, tiszták, normális légzés tapasztalható. A panaszos idegrendszere tiszta, orientált, durva neuralgikus eltérés nincs, hasa puha, betapintható, amin sebzés látható.

10) a) A rendőrség továbbította a Testület részére az intézkedő rendőr járőrök és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Tevékenységirányítási Központ (a továbbiakban: TIK) között folyt rádióforgalmazás hanganyagát.

Az 5 perc 50 másodperc terjedelmű rádióforgalmazási anyagban, 2:45-től van a panasszal összefüggő beszélgetés.

A járőr elmondja, hogy a centrum villamosmegállóban megállította őket három „kissrác”. „Egy ember bicskával megfenyegette őket. Intézkedés alá vonták, a bicska itt van nála, ő tagadja. A gyerekek itt vannak. térfigyelő kéne, ezelőtt öt-tíz perccel volt itt a megállóban.”

Megkérdezik a Térfigyelőt (3:20). „Késsel hadonászó embert kell figyelni, három gyereket próbált meg sakkban tartani.”

A járőr mondja, hogy a gyerekek elmondása szerint ültek a padon hárman, közben a háttérben az egyikük szól, hogy csak ketten ültek. Megfenyegette őket a férfi, belevágott egy kést a padba, messziről mutogatott a bicskával. Azt kérdezte: „Meg akarsz halni? Nekem nincs semmi vesztenivalóm, gyertek!” A Térfigyelő közben megkérdezi, hogy azt a padot kell-e figyelni, ahol most állnak a rendőrök, amire igenlő választ adnak. Illetve a rendőr elmondja azt is, hogy a férfi pedig az, aki a kocsinál áll. Állítólag akkor tette el a bicskát, amikor meglátta a rendőrségi gépkocsit. A bicska a belső zsebében volt, ott, ahova látták a gyerekek, hogy eltette.

A Térfigyelő megkérdezi, hogy megpróbálta-e a panaszos megvágni, megszúrni, illetve, hogy „a bicskás az, aki a világos felsőben van?” A járőr azt válaszolja, hogy az, aki a rendőrségi kocsihoz van támasztva.

Később a rendőr közli, hogy előállítják mindenképpen, már ordítanak velük. „Ide jött, a rugós bicskát kihúzta, és azt mondta, neki nincs semmi vesztenivalója, „ti túl fiatalok vagytok”. A panaszos „be van rúgva, mint a beton”, de a gyerekeket megrémisztette.

A Térfigyelő elmondja, amit lát a felvételen: „ott van a srác, beszélget a gyerekekkel, a gyerekek odébb mennek. Ténfereg, jár össze-vissza. Darabos a kép, de bicskát nem látunk”.

A rendőr erre azt mondja, „lehet, hogy ti nem látjátok, de a gyerekek nem találják ki, hogy a belső zsebében ott a bicska.” A térfigyelő megkérdezi, hogy más nem látta-e a cselekményt. A rendőr azt válaszolja, hogy biztosan látta más is, de mindenki elment busszal, a gyerekeket is úgy szállították le a buszról.

A gyerekek 14, 15 és 19 évesek, leginkább a 19 évest fenyegette, ő van fekete bőrdzsekiben. A 19 évest meg lehet hallgatni, mert nagykorú, de a másik kettő szülőjének szólni kellene. Ott vannak az irataik, felírják a rendőrök az adataikat. A 19 évest beszállítják a rendőrségre. (A felvételen ezt követően egyeztetnek a gyermekek tanúkenti kihallgatási módjával kapcsolatban.)

A felvételen később hallható, hogy a Térfigyelő elmondja: a panaszos ott járkal. Annyi látszik, két gyerek ül a padon, de a panaszos kezét kitarják. Nem látni, hogy valami lenne a kezében. Azt látni, hogy a két gyerek, aki ül a padon, valamitől felugrik hirtelen. De utána nem voltak annyira megijedve. Szemben álltak vele. Össze-vissza járkal. Lehet, hogy valamit elővett, mert megijedtek.

Az egyik rendőr megismétli, hogy hárman nem találják ki ugyanazt, ilyen rövid idő alatt. Összebeszélni nem tudtak. Egyöntetűen azt mondták, hogy bicskát akkor rejtette el a panaszos. A panaszos előállításáról döntenek. A Térfigyelő pedig közli, hogy a felvételt kimentik.

Később az hallható, amikor már megérkeznek a rendőrök a M. Rendőrkapitányság udvarára. „Gyere le az udvarra, légy szíves. Ellenáll a rendőri intézkedésnek és felszólításnak, nem akarok nagyobb bajt.” „Azért kell idejönni, hogy lásd, nincs rajta sérülés, nehogy utána kitaláljon valamit.” Azt a választ kapják, hogy mindjárt mennek.

A felvétel további részében a három fiatal adataival kapcsolatban egyeztetnek. A panaszügy szempontjából ez a felvételrész irreleváns, annak további ismertetésétől a Testület eltekintett.

b) A Testület megkapta a panaszosnak a 112-es segélyhívószámra tett bejelentését is. A 20 perc 32 másodperc terjedelmű felvétel tartalmazza azt, amikor a panaszos felhívja a 112-es segélyhívó számot. A panaszos bemutatkozást követően elmondja, hogy szeretne panaszt tenni. Előző nap négy fiatal megtámadta a Centrumnál, Nála volt egy kés, azzal védekezett, de 20 méter távolságra volt, közel nem ment hozzájuk. A kés pedig méreten aluli volt. A panaszost előállították a rendőrkapitányságra, benn tartották nyolc órán keresztül. A négy fiatalból időközben három lett, az egyik „letiplizett”. Őt bevitték, megbilincseltek és megverték a rendőrautóban.

Az operátor elmondja (1:03-tól), hogy ott is panasszal élhetett volna, és megkérdezi, miért nem ott élt panasszal. A panaszos azt válaszolja, hogy rögtön panasszal élt. Erre az operátor azt válaszolja, hogy akkor folyamatban van az ügye, amit 30 napon belül kivizsgálunk. Ha azt már megtette, az operátornál már nem kell panaszt tennie.

A panaszos elmondja ezt követően, hogy megverték a rendőrautóban. Most engedték ki M. Rendőrkapitányságról, ahol egy r. hadnagy (Orosz Rajmund) hallgatta ki.

Az operátor ezt követően felvette a panaszos adatait. A panaszos pedig elmondja, reméli, a rendőrautóban volt kamera, ami felvételt készített. Azt is mondja, hogy „olyat kapott, hogy még most

is sajog a feje”. Előző éjjel vagy hajnali 1 órakor történt a rendőri intézkedés. A 4 fiatal látta, hogy ittas állapotban van.

A M. Rendőrkapitányságra előállították a panaszost, jegyzőkönyv készült, és meggyanúsították, hogy ittasan megtámadott 4 fiatalt. A Centrum előtt beültették a szolgálati gépkocsiba, megbilincseltek, sebes a keze, zúzódások vannak rajta. A panaszos közli azt is, hogy 17 évig rendőr volt, amire az operátor megkérdezi tőle: „Ezt nem mondta nekik?” A panaszos azt válaszolja, hogy mondta, de alig szólt valamit, „püff, már kapott is”. Reggel fél nyolc körül engedték el. Ismeri is a kihallgatóját névről, mondta is neki, hogy „szabadíts már ki, ne b...ál ki velem”. A rendőrök vitték be orvosi vizsgálatra, állítólag az ügyirathoz csatolták az orvosi papírt. Most ért haza, egész éjjel nem aludt. Megröngtgenézték minden oldalról, és nem fogja annyiban hagyni a dolgot.

Az operátor megkérdezi, mindkét rendőr bántalmazta-e, amire azt a választ kapja, hogy csak az egyik. Négy rendőr érkezett ki két rendőrautóval. Az a rendőr bántalmazta, amelyik mellé ült. Nem adta meg a nevét és a számát. A panaszos megkérdezi, vetessen-e fel külön látellelet az kezéről, az operátor azt mondja, elegendő az, ami készült.

Az operátor ezt követően elmondja, hogy két lehetősége van a panaszosnak: „ott” tett panaszt, vagy a Független rendészeti Panasztestületnél. „Ennek nemcsak rendőrök a tagjai, hanem civiljogi szervezetek is, és a panaszát a rendészet fogja kivizsgálni. Ennek az elbírálásának az eredményéről az országos rendőrfőkapitány fogja értesíteni 30 napon belül”. Az operátor lediktálta a panaszosnak a Testület elérhetőségét. Elmondja azt is, hogy a felvett adatlapot megküldi a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság TIK-be, illetve megkérdezi a panaszost, hogy átkapcsolja-e őt a TIK-be. A panaszos igenlő választ ad.

14:53-tól folytatódik a beszélgetés, amikor is a panaszos elmondja, úgy emlékszik, egy törzsőrmester volt, aki bántalmazta, és megjegyzi, hogy ő sosem nyúlt megbilincsel emberhez. Hagyta magát, nem ellenkezett, de „szétrángatták” a rendőrök a centrum előtt.

A felvétel 17. percénél a panaszos elmondja, hogy rosszul lett a fogdán, mentőt hívtak hozzá. Úgy kezelték, mint egy alkoholistát. De látták rajta, hogy ittas.

A hangfelvétel 18. percétől az operátor visszaolvassa a panasz szövegét.

c) A rendőrség továbbította a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Rendőr-főkapitányság Rendészeti Igazgatóság TIK által készített hivatalos feljegyzést a panaszosnak a 112-es segélyhívószámra, 2016. január 31-én 7 óra 49 perckor tett bejelentésének leírását. Annak tartalma a fentebb ismertetett hangfelvétel tartalmával lényegileg megegyezik, ezért annak ismertetésétől a Testület eltekint.

11) A M. Önkormányzati Rendészet vezetőjének tájékoztatása szerint a kérdéses helyen és időpontban a térfigyelő kamerák által rögzített felvételt nem tudják rendelkezésre bocsátani, mert azt a rendszer nyolc nap elteltével automatikus törölte.

12) A S. Rendőrőrs egyik rendőre, egy r. őrnagy a panaszossal szembeni intézkedés napján jelentést készített.

A jelentés szerint aznap a r. őrnagy éppen szabadidejét töltötte, amikor 9 óra 30 perckor mobiltelefonjára a panaszos, aki kollegája volt korábban, szöveges üzenetet írt neki az alábbi

tartalommal: „A koncert után bevarrtak a kóterbe, mert 4 fiatal le akart venni és megvédtem magam. 8 órát voltam bent. Pedig semmit sem csináltam. Levédtem magam, ahogy tanultuk. Rádásul bilincsből meg is vertek! Holnap megyek feljelentést tenni. Az eszem megáll, mi folyik itt.”

A r. őrnagy 9 óra 42 perckor felhívta a panaszost, majd megszakadt a vonal, és újra hívta 9 óra 55 perckor. Utóbbi hívás alkalmával 9 perc 43 másodperc időtartamig beszéltek, majd elköszöntek egymástól. A telefonbeszélgetések során a panaszos felháborodva beszélt a vele történetek miatt, de semmi nem utalt arra, hogy öngyilkossági szándéka lenne. Ezt követően 11 óra 19 perckor írt egy újabb üzenetet a r. őrnagynak, amiben az szerepel, hogy „Kösz mindent, legyél rossz. Ég veled!” A rendőr válaszolt neki 11 óra 30 perckor, amire újabb üzenet érkezett: „nekem meg végem”, illetve 11 óra 41 perckor azzal a tartalommal, hogy „Leegyszerűsíttem! Ég veled.”

A r. őrnagy, amíg beért a rendőrkapitányságra a lakásáról, 6 esetben (11 óra 43 perc és 11 óra 59 perc között) hívta a panaszost, aki azonban nem vette fel telefonját, vele nem tudott beszélni. Miután beért a rendőrkapitányságra, a szolgálatirányító parancsnoknak jelezte a tapasztaltakat, aki járőrökön keresztül intézkedett a panaszos felkutatásáról. (12 óra 25 perckor újra csörgette a telefont, de az már ki volt kapcsolva.)

A r. őrnagy jelentésében megjegyezte, hogy a panaszossal együtt dolgozott a Készenléti Rendőrségnél, de nem volt vele már napi kapcsolatban, így lakcíméről, tartózkodási helyéről sem tud. Köszönő viszonyban vannak, ha találkoznak, pár szót váltanak. A rendőri intézkedést megelőző napon este, 22 óra 30 perc körül látta a panaszost a K.fesztiválon, aki a barátnőjével volt. Akkor csak messzebről köszöntek egymásnak, és távolabbról teljesen normálisnak tűnt.

13) A D. Rendőrőrs két rendőre jelentést készített arról, hogy a panaszossal szembeni rendőri intézkedés napján – szolgálatirányító parancsnoki utasításra megjelentek a panaszos lakásán.

A jelentés szerint 2016. január 31-én 9 órakor jelentek meg a panaszos lakásán, mivel a panaszos rendőrségen történő meghallgatása lett volna szükséges. A lakáson a panaszos édesanyja nyitott ajtót, és kérdésre elmondta, hogy a panaszos nem tartózkodik a lakásban, de mert – elmondása szerint – fiát korábban rendőrök bántalmazták, ezeknek a rendőröknek sem kívánja elmondani a tartózkodási helyét. Az intézkedés alatt az anya végig ellenszenvesen viselkedett, a további tájékoztató kérdésekre vagy kitérő válaszokat adott, vagy nem is válaszolt.

Ezt követően, 12 óra 15 perckor ismételt megjelentek a rendőrök a panaszos lakásán, mivel információ merült fel arra vonatkozóan, hogy a panaszos megtalálása feltétlenül szükséges, mert SMS üzenetben öngyilkossággal fenyegetőzött. Ezen alkalommal is a panaszos édesanyja nyitott ajtót, és elmondta, tudja, miért vannak nála a rendőrök, mivel ő is beszélt nemrég a fiával telefonon, és neki is elmondta, hogy öngyilkosságot fog elkövetni. Azonban a panaszos hollétéről nem tud nyilatkozni, haza nem érkezett, telefonon sem tudja elérni. Elmondta ugyanakkor, hogy legjobb tudomása szerint a panaszosnak van egy barátnője, akinél tartózkodhat. A rendőrök azt a felvilágosítást adták az édesanyjának, ha a panaszos hazaérkezik, vagy telefonon tud vele beszélni, egyből értesítse a 112-es segélyvívó számot. A panaszos édesanyja ezt tudomásul vette.

14) A D. Rendőrőrs r. őrnagy megbízott parancsnoka a kérdéses napon készenlétes házi vezetőként parancsnoki vizsgálatot végzett a panaszolt ügyben. A szolgálatirányító parancsnok értesítette őt arról, hogy a panaszos a vele szemben foganatosított rendőri intézkedés ellen panasszal kívánt élni, mivel az előállítás során bántalmazta egy rendőrt, aminek során eltört a keze és megütötték.

A r. őrnagy megállapításai során megismételte az intézkedő rendőrök ténymegállapító jelentésében, a szolgálatirányító parancsnok jelentésében és feljegyzésében, a járóbeteg vizsgálati összefoglalóban írtakat (Állásfoglalás II. rész 6), 8) és 9) a) pont). Az őrsparancsnok továbbá megemlítette jelen Állásfoglalás 12) és 13) pontjában ismertetett dokumentumokban foglaltakat is. A felsoroltakon kívül a dokumentum azt a többletinformációt tartalmazza, hogy a TIK vezető ügyeletes még a rendőri intézkedés napján 10 óra 30 perckor értesítette az ügyeletes debreceni katonai ügyészt a történetekről, aki kérte, hogy a keletkezett iratokat küldjék meg a debreceni Katonai Ügyészségre.

15) A M. Rendőrkapitányság r. ezredes vezetőjének tájékoztató levele az Állásfoglalás II. részének 1)-14) pontjaiban ismertetettekhez képest az alábbi többlet adatokat tartalmazza.

A panaszossal szemben közterületen történt rendőri intézkedést az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése alapján foganasították (állampolgári segítségkérésre, aminek alapja a panaszos magatartása volt, mert késsel a kezében a villamosmegállóban hadonászott, és ez a három fiatalban félelmet, riadalmat keltett), célja az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján a szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten ért személy elfogása és a rendőrségre történő előállítása volt, a további intézkedések megtétele érdekében.

Az intézkedő járőrök az események tanúinak meghallgatását, valamint a térfigyelő kamera által rögzített felvételekről való tájékozódást követően megállapították, hogy bűncselekmény elkövetésének gyanúja miatt a panaszos előállítására fog sor kerülni, amit vele szóban a helyszínen, annak megkezdését megelőzően közöltek.

A panaszos viselkedését a r. ezredes úgy jellemezte a tájékoztató levélben, hogy már a rendőri intézkedés kezdetétől változó, kiszámíthatatlan volt. Nagyrészt ingerült, agresszív, fenyegetőző magatartást tanúsított, amit csendes, magába zárkózó pillanatok követtek. Az előállítás végrehajtása során a M. Rendőrkapitányság épületéhez tartozó udvaron a szolgálati gépjárműből többszöri felszólítás ellenére sem szállt ki.

A panaszossal szembeni kényszerítő eszköz alkalmazásával összefüggésben a kapitányságvezető úgy nyilatkozott, hogy a panaszos fizikai ellenszegülésének megtörése céljából a rendőrök – a gépjármű elhagyása és az előállító helyiségben történő elhelyezés érdekében – testi kényszert alkalmaztak. A kényszerítő eszközök alkalmazása során figyelembe vették az Rtv. 16. és 17. §-ait, valamint a Szolgálati Szabályzat 38. és 39. §-ait, azokat figyelmeztetés előzte meg. A bilincs alkalmazása hátra módozatban történt.

A panaszos előállításának időtartama alatt (2016. január 31-én 1 óra 15 perctől 6 óra 45 percig) az alábbi cselekményeket foganasították (a RobotZsaru Neo adatai alapján, megjelölve az irat készítésének időpontja):

- a panaszos előállításának kezdő időpontja az intézkedés helyszínén 1 óra 15 perc,
- a panaszos orvoshoz szállítása, és orvosi vizsgálata 2 óra 4 perc, lelet kiállításának időpontja 2 óra 12 perc,
- előállító helyiségbe befogadás időpontja 2 óra 40 perc,
- a panaszos rosszullete miatt a mentőszolgálat értesítése és orvosi vizsgálata 3 óra 35 perctől 3 óra 52 percig,
- rendőri jelentés 2 óra 54 perc,
- elfogásról, előállításról szóló jelentés 3 óra 9 perc,
- szabálysértési feljelentés 3 óra 11 perc,

- tanúkihallgatás 3 óra 11 perctől 3 óra 34 percig,
- a panaszos gyanúsított kihallgatása 4 óra 26 perctől 4 óra 51 percig,
- ujjnyomat vétel 4 óra 57 perctől, tenyérnyomat vétel 4 óra 58 perctől, fényképkísérő lap kiállítása 5 óra,
- rendőri jelentés 5 óra 27 perc,
- határozat lefoglalás elrendeléséről 5 óra 38 perc,
- jegyzőkönyv lefoglalásról 6 óra 39 perc.

A r. ezredes a panaszbeadvány azon részével összefüggésben, miszerint a szolgálati gépkocsiba beszállást követően a panaszos mellé ülő rendőr ököllel ütötte, azt a választ adta, hogy a panaszos ezen állítását a rendőri jelentések nem támasztják alá.

A rendőri intézkedésről kép- és hangfelvétel nem készült.

A panaszossal szemben a rendőri intézkedés alapját képező cselekmény miatt a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségének megalapozott gyanúja miatt indult eljárás, ami a tájékoztató levél megírásának időpontjában folyamatban volt.

16) A Testület felvilágosítás kérése alapján az intézkedő rendőrök utólag kiegészítő jelentést készítettek.

a) A c. r. törzsőrmester kiegészítő jelentése az Állásfoglalás II. rész 2), illetve 6) pontjaiban ismertetettekhez képest azt a többlet információt tartalmazza, hogy amikor a helyszínre értek, és a panaszoshoz odamentek, megkérdezték tőle, hogy van-e nála szúró- vagy vágóeszköz, a panaszos nem felelt. Ezt követően szólították fel, hogy menjen a szolgálati gépkocsinhoz, mert átvizsgálják ruházatát. Annak során került elő kabátja belső zsebéből egy zárt állapotban levő zsebkés. A c. r. törzszászlós megkérdezte tőle, miért van nála kés, de a panaszos arra sem válaszolt. Amikor pedig megkérdezte tőle, érkezésük előtt mi történt, „cigányozni” kezdett, és annyit nyilatkozott, hogy néhány napja az édesanyját ilyen fiatal cigány személyek bántalmazták.

Ezt követően addig a rendőrségi gépkocsinál váraoztak, amíg visszanézték a térfigyelő kamera felvételét. A tények ismeretében (térfigyelő kamera, segítséget kérő személyek elmondása alapján) a panaszossal közölték, hogy garázdaság miatt előállítják a M. Rendőrkapitányságra és vele szemben kényszerítő eszközt (bilincset) fognak alkalmazni. A kényszerítő eszköz alkalmazása előtt a panaszos viselkedése változó volt: nagyrészt fenyegetőzött, hogy leszerelteti a rendőröket, néha pedig magának való volt (csendes, befordult). A c. r. törzsőrmester vezette a szolgálati gépkocsit.

Az előállítás során sem ő, sem a c. r. törzszászlós nem bántalmazta a panaszost, aki azonban folyamatosan kiabált, hogy eltörték a karját. Ez azonban nem felelt meg a valóságnak (utóbb az orvosi vizsgálatok is alátámasztották). Amikor a panaszost megbilincseltek, a c. r. törzszászlós közölte vele, hogy kezeit ne mozgassa, mert a bilincs automatikusan szorulni fog. A bilincs alkalmazásának okáról a c. r. törzsőrmester utólag azt nyilatkozta, hogy a panaszos helyszínen tanúsított változó magatartása, illetve a garázdaság miatt tartani lehetett szökésétől, illetve esetleges támadásától.

Már az előállító helyiségben észlelték, hogy a felszólítás ellenére a panaszos mozgathatta a kezeit, mert csuklóján felületi hámsérülések voltak. Azok orvosi ellátásáról és sérülése kivizsgálásáról intézkedtek.

b) A panaszossal szemben intézkedő c. r. törzszászlós kiegészítő jelentése tartalmazza azt, hogy a panaszos ittas állapotban volt. A ruházatátvizsgálás tekintetében a rendőr nyilatkozata megegyezik járőrtársa nyilatkozatával (Állásfoglalás II. rész 16) a) pont). Amikor megkérdezte a panaszostól, miért van nála kés, azt kérdezte, miért védik a mocskos cigányokat, ő is rendőr volt. A c. r. törzszászlós azon kérdésére, mi történt kiérkezésük előtt, a panaszos elmondta, hogy édesanyját néhány napja hasonló személyek támadták meg, mászt azonban nem akart mondani. A rendőr ekkor közölte vele, hogy a három fiatal egyöntetűen állítja, hogy megfenyegette őket késsel, ami garázdaságot jelent. A térfelügyelő kamera felvételének visszanzézéséig visszazartotta a panaszost, amit közölt is vele, de ittasságából kifolyólag nem biztos, hogy megértette. A felvételen a kés nem volt látható a párás-ködös időjárás miatt, de mert mindhárom személy külön-külön is közölte, hogy a panaszosnál kinyitott állapotban kés volt, amivel feléjük hadonászott, a panaszossal közölte a c. r. törzszászlós, hogy garázdaság miatt előállítja a rendőrkapitányságra és vele szemben bilincset fog alkalmazni.

A panaszosnak az intézkedés alatt tanúsított magatartásával, illetve a kényszerítő eszköz alkalmazásának indokával kapcsolatban a c. r. törzszászlós a c. r. törzsmesterhez hasonlóan nyilatkozott.

A c. r. törzszászlós továbbá úgy nyilatkozott, az intézkedés során – amely a helyszínen kb. 15-20 percet vett igénybe (a térfelügyelő kamera felvétel visszanzézése, illetve a felettes szervekkel való egyeztetés miatt) – a panaszost nem bántalmazták, nem közölte vele trágár kifejezéseket, a panaszos viszont valótlan dolgokat állított (pl. hogy eltörték a karját).

17) A rendőrség továbbította a Testület részére a panaszos ellen a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségének megalapozott gyanúja miatt folytatott nyomozásban keletkezett iratokat.

a) A M. Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztálya 2016. január 31-én elrendelte a nyomozást a panaszos ellen garázdaság vétségének gyanúja miatt.

b) A három fiatal közül az egyiket (életkora miatt csak ő volt önállóan kihallgatható) tanúként hallgatta ki a M. Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Gazdaságvédelmi Alosztálya 2016. január 31-én 3 óra 11 perctől 3 óra 35 percig.

A jegyzőkönyv azt tartalmazza, hogy a tanú a barátaival 20 óra körül M. belvárosában összetalálkozott, és úgy döntöttek, kimennek a K.farsangra szórakozni. A rendezvényről hajnali 1 óra körül indultak hazafelé a [...] tér irányából a Centrum felé gyalogosan, amikor is még sokan voltak az utcán. Leültek a villamosmegállóban egy padra és várták a villamost. Ekkor hátulról odaért hozzájuk egy középkorú férfi (a panaszos), aki elővette egy bicskát a zsebéből és közölte a tanú barátaival, hogy szálljanak le a padról. A panaszos kinyitotta a rugós bicska pengéjét, de nem csinált vele semmit, csak tartotta a kezében. A tanú kérdőre vonta, miért kéri barátait, hogy leszálljanak a padról, amire azt válaszolta, ne szóljon bele.

A tanú barátai leszálltak a padról és gyalogosan elindultak a villamosmegálló eleje felé, távolodva a panaszostól, aki már nem szólt semmit ezután, bár azt látta, hogy a bicskát még mindig a kezében tartotta. Más nem történt, mert a rendőrök megérkeztek a helyszínre.

A tanú kihallgatása során úgy nyilatkozott, nem okozott a panaszos sem neki, sem barátainak sérülést, inkább csak fenyegetőzött a késsel. A tanú nem vette komolyan a panaszost, látszott rajta, hogy részeg, illetve hogy csak fenyegetőzni akar, nem pedig bántani őket, ő nem ijedt meg.

A második tanú kihallgatásáról készült jegyzőkönyv tartalmát a Testület nem ismertette, tekintettel arra, hogy annak a panaszolt rendőri intézkedés megítélése szempontjából nincs jelentősége. Ezen személyt későbbi időpontban (2016. február 17-én) hallgatták meg, a tanú nyilatkozatának tartalmát tehát a rendőrség mint nyomozó hatóság is csak jóval a panaszolt rendőri intézkedés napját követően ismerhette meg. A harmadik tanút életkora miatt úgyszintén a panaszolt rendőri intézkedés napján nem lehetett kihallgatni, illetve későbbi időpontban sem volt lehetséges, mivel törvényes képviselője az idézéseket nem vette át.

c) A panaszost a M. Rendőrkapitányság Vizsgálati Osztály Életvédelmi és Ifjúságvédelmi Alosztály r. hadnagya 2016. január 31-én 4 óra 26 perctől 4 óra 51 percig gyanúsítottként hallgatta ki.

A kihallgatást végző r. hadnagy közölte a panaszossal, hogy a rendelkezésre álló adatok alapján megalapozottan gyanúsítható azzal, hogy 1 óra 15 perc körül M. [...] a [...] utcán található áruház előtt odalépett a padon ülő három személyhez, majd előttük kb. 2 méter távolságban megállt, egy 8-10 cm pengehosszúságú bicskát vett elő. A bicskával hadonászott, közben a személyeket el akarta zavarni a padról. Az egyik fiatalembernek a „Meg akarsz halni?” mondatot ismételte. A személyek ezt látva megrémültek, bennük a panaszos kihívóan közösségellenes, agresszív magatartása félelmet, riadalmat, megbotránkozást keltett, ezért a padról felkeltek, és folyamatosan hátráltak előle, majd pedig egy arra járó járóautót leintve rendőri intézkedést kértek. Ezt látva a panaszos a kést a ruházatába rejtette, amit az intézkedés során megtaláltak nála.

A fentiek alapján a panaszos megalapozottan gyanúsítható egy rendbeli, a Btk, 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségével. A panaszos a gyanúsítás ellen panasszal élt. Úgy nyilatkozott továbbá, hogy nem zárkózik el a vallomástételtől, de a kihallgatása során nem kívánt vallomást tenni, mert tiszta fejjel és védője jelenlétében kívánja megtenni.

c) A M. Járási és Nyomozó Ügyészség a panaszos gyanúsítottkénti kihallgatása ellen bejelentett panaszt 2016. február 11-én kelt határozatával elutasította. Továbbá megállapította, hogy a panaszos cselekménye a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző, de a (2) bekezdés d) pontja szerint minősülő, felfegyverkezve elkövetett garázdaság büntetvény megállapítására alkalmas.

d) A rendőrség továbbította a panaszos egy ismerősének tanúkénti kihallgatásáról szóló jegyzőkönyvet is, amely szerint a tanút 2016. február 4-én, a tanú jelentkezése alapján hallgatták ki. A Testület a jegyzőkönyv tartalmának ismertetésétől eltekintett, tekintettel arra, hogy annak a panaszolt rendőri intézkedés szempontjából nincs jelentősége.

III.

A panaszos sérelmezte azt, hogy a vele szemben intézkedő egyik rendőr a rendőrségi szolgálati gépkocsiban ütlegelte, illetve hogy gyanúsítottkénti kihallgatásáról készült jegyzőkönyvből nem kapott másolatot. Panaszolta a kése lefoglalását is, és hogy arról nem kapott igazolást.

A Testület a panasz ezen részei tekintetében utal a hatáskörét megállapító, az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdésére. Eszerint: az, akinek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány, valamint a főigazgatók a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálják el. Ezen rendelkezés alapján a Testület hatáskörébe

kizárólag rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, azok közül is csak azok, amelyek az Rtv. felsorolt fejezeteinek alkalmazásával összefüggésben merülnek fel.

A Testület hatáskörébe az Rtv. idézett rendelkezése alapján ugyanakkor kizárólag azon rendőri intézkedések és mulasztások tartoznak, melyek az Rtv. IV., V. és VI. Fejezetének alkalmazásával összefüggésben merülnek fel. Ennek megfelelően a Testületnek

- a rendőri feladatok és utasítások teljesítésének kötelezettsége, azok megsértése vagy annak elmulasztása (pl. intézkedési kötelezettség, arányosság, azonosíthatóság, segítségnyújtási kötelezettség),
 - a rendőri intézkedés vagy annak elmulasztása, illetőleg törvényessége (pl. igazoltatás, ruházat-csomag- jármű-átvizsgálás, elfogás, előállítás, idegenrendészeti intézkedés, intézkedés magánlakásban, közlekedésrendészeti intézkedés),
 - a kényszerítő eszköz alkalmazása és törvényessége (pl. testi kényszer, bilincs, vegyi eszköz, sokkoló, rendőrbot, útzár, lőfegyverhasználat, csapaterő alkalmazása, tömegoszlatás),
- esetén van lehetősége eljárni és az adott intézkedést vagy cselekményt vizsgálni, abból a szempontból, hogy történt-e alapjogi sérelem.

a) A panasz bántalmazásra vonatkozó részével összefüggésben a Testület utal arra (amit egyébként a panaszos is említett beadványában), hogy bűncselekmény elkövetése miatt a Büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: Be.) rendelkezései alapján a panaszos feljelentést tehet (a rendőrség maga is így értékelte a panaszos panaszát, a Debreceni Katonai Ügyészség bekérte az ügyben keletkezett iratokat). A bántalmazás megtörténtének vizsgálata a bűnügyi hatóság feladata, amely a Btk. és a Be. rendelkezései alapján végzi az eljárási cselekményeket.

b) A panaszos a gyanúsított kihallgatásával – illetve a jegyzőkönyvről másolat kiadásával – kapcsolatban úgyszintén a Be. rendelkezései szerint élhet jogorvoslattal.

c) Tekintettel arra, hogy a panaszos zsebkését már a vele szemben megindult büntetőeljárás során vették el tőle, arra a lefoglalás szabályait kel alkalmazni. A lefoglalás úgyszintén büntetőeljárási cselekmény, amelynek szabályait a Be. kényszerintézkedésekről szóló VIII. Fejezete, azon belül pedig a 151-157. §-ai tartalmazzák. (A Testület megjegyzi, hogy a 2016. január 31-én 6 óra 30 perckor készült, lefoglalásról szóló jegyzőkönyv – amely tartalmazza a lefoglalás elleni jogorvoslat lehetőségére való figyelmeztetést is – aláírását a panaszos megtagadta.)

A Testület a panasz ezen részei tekintetében, hatáskör hiányában, érdemi vizsgálatot nem tudott folytatni.

IV.

A panaszos sérelmezte beadványában a vele szemben végrehajtott átvizsgálás módját (ruházat széttevéseivel történt átvizsgálás), elfogását és az azt követő előállítását, annak időtartamát. Kifogásolta a testi kényszer és a bilincselés alkalmazását, utóbbi sérülést okozó módját. azt, hogy a helyszínen őt nem hallgatták meg Kifogásolta továbbá, hogy a rendőrség őt indokolatlanul hosszú ideig korlátozta a személyi szabadságában.

A Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és Szolgálati Szabályzat rendelkezéseire – **megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye**

Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát, a IV. cikke szerint személyi szabadsághoz való jogát, a XIII. cikke szerinti tulajdonhoz való jogát, a XX. cikkében írt egészséghez való jogát, a XXIV. cikkében foglalt tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként a rendőrség intézkedési kötelezettségét vizsgálta.

A panaszbeadvány szerint a panaszossal szemben fellépő fiatalok voltak azok, akik a közeledő rendőrségi gépkocsihoz léptek, és intézkedést kértek, holott a társaság tagjai inzultálták őt. A panaszos arról számolt be, egy kis pengehosszúságú kést vett elő, amit maga mellett tartott. A panasz kiegészítése során már módosította nyilatkozatát: a kulcsomóját villantotta meg a fiatalok felé, mintha az kés lenne. A panaszos ugyanakkor nem számolt be arról, hogy maga segítséget kért a rendőröktől a fiatalok fellépése miatt.

A rendőrségi dokumentumok szerint szolgálatuk teljesítése során a két rendőr járortól három fiatal kért segítséget amiatt, hogy a panaszos késsel a kezében mutogatott, azzal hadonászott, és ez bennük félelmet, riadalmat keltett, amikor megjelent a rendőrségi gépkocsi, azt a panaszos eltette. A fiatalok egymástól függetlenül állították, hogy a panaszos kabátjának belső zsebében van a kés. Ruházatátvizsgálás során azt valóban megtalálták a megjelölt helyen a rendőrök. Térfigyelő felvételt kértek, amin a kés ugyan nem volt hátható a kép minősége, illetve a személyek elhelyezkedése miatt, de az igen, hogy a korábban a padon ülő fiatalok, amikor a panaszos feléjük ment, valami miatt felugrottak, megjedtek.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. pontja értelmében a rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyont visszaszerzését.

Az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyen a tudomására hoznak. Ez a kötelezettség a rendőrt halaszthatatlan esetben szolgálaton kívül is terheli, feltéve, hogy az intézkedés szükségességének időpontjában intézkedésre alkalmas állapotban van.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-ának (1) bekezdése értelmében továbbá a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. Ugyanezen jogszabályhely (3) bekezdése szerint, ha a szándékos bűncselekmény elkövetésének helyszínén tetten ért vagy a menekülő elkövető elfogására nincs mód, a rendőr haladéktalanul intézkedik az elfogás és – szükség esetén – a helyszín biztosítása iránt.

A Btk. 339. §-ának (1) bekezdése szerint a garázdaság bűncselekményét, azon belül is vétségi változatát valósítja meg – ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg – az, aki olyan kihívóan közösséggel szembe, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. A bűncselekmény büntetési alakzatait a törvényhely (2) bekezdése sorolja fel, annak d) pontja szerint súlyosabban minősül a cselekmény, ha felfegyverkezve követik el. A felfegyverkezve elkövetés fogalmát maga a Btk. meghatározza az Értelmező

rendeletek között. A Btk. 459. §-ának (1) bekezdés 6. pontja szerint a Btk. alkalmazásában felfegyverkezve követi el a bűncselekményt, aki az ellenállás leküzdése vagy megakadályozása érdekében az élet kioltására alkalmas eszközt tart magánál.

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a bünyügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

A Testület a rendelkezésére álló valamennyi bizonyíték – köztük a panaszosnak a Testület felé tett elsődleges nyilatkozata – egybevetésével elfogadta azt, hogy a rendőrök az elsődleges adatgyűjtés alapján jogellenes cselekmény elkövetésének gyanúja miatt intézkedtek a panaszossal (illetve a fiatakorúakkal) szemben.

A Testület megítélése szerint az állampolgári segítségkérés – a közrend védelme érdekében, az Rtv. idézett 13. §-a alapján – a rendőrség számára intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A helyszínen tartózkodó rendőröknek ez alapján kötelezettségük keletkezett az esetleges jogsértés megszakítására, a tényállás tisztázására, a jogsértő személy felelősségre vonásához szükséges elsődleges intézkedések megtételére. A Testület megállapítása szerint jogszerű volt a rendőri fellépés, ami által nem sérült a panaszos tisztességes eljárásához való joga.

2) Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdés a) pontja szerint a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani.

A fentiekre tekintettel a Testület megállapította, hogy az igazoltatást a rendőrség jogszerűen hajtotta végre, a panaszos személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogát jogszerűen korlátozta a rendőrség.

2) A panaszos sérelmezte, hogy a ruházatátvizsgálás során széttépték kabátját.

A rendőrségi iratok szerint a panaszos ruházatát a rendőrök az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése alapján átvizgálták. A dokumentumok szerint továbbá az intézkedés során a panaszosnak anyagi kára nem keletkezett.

Az Rtv. 31. §-ának (1) bekezdése szerint, akivel szemben személyi szabadságot korlátozó intézkedést foganatosítanak, annak ruházatát a rendőr a támadásra vagy az önvészély okozására alkalmas tárgy elvétele végett, előzetes figyelmeztetés után átvizsgálhatja.

Az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőrség a feladatának ellátása során – egyéb jogok mellett – a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján megállapította, hogy a ruházatátvizsgálást a rendőrök indokoltan hajtották végre, amellyel a panaszos személyes integritáshoz való jogát jogszerűen korlátozták. Az egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján ugyanakkor a panaszos tulajdonhoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

3) A Testület vizsgálta a kényszerítő eszközök (testi kényszer, bilincs) alkalmazásának jogszerűségét is.

A panaszbeadvány szerint a rendőrök a panaszost szó nélkül rátenyereltették a szolgálati gépkocsira, majd megbilincseltek. A bilincs horzsolásos sérülést okozott. Ezt követően belökték a gépkocsiba.

Az elsődleges rendőrségi dokumentumok (elfogás / előállítás végrehajtásáról szóló jelentés, illetve tényleíró jelentés) szerint az Rtv. 47. §-a alapján testi kényszert, illetve 48. § b) és c) pontjai – azaz a támadás, illetve a szökés megakadályozása érdekében – alapján bilincset alkalmaztak az intézkedő rendőrök. Előzetes figyelmeztetés történt. A bilincs alkalmazását azzal indokolták, hogy a panaszos agresszív magatartást tanúsított, így tartani lehetett támadásától, illetve szökésétől. A helyszínen beültették a rendőrségi gépkocsiba, a M. Rendőrkapitányság udvarán pedig – mivel a többszöri felszólítás ellenére nem akart kiszállni – testi kényszer alkalmazásával (láb- és kézfogással) kihúzták onnan. A rendőrök, észlelve a panaszos kézsérüléseit, őt kórházba szállították, ahol megvizsgálták, ellátták, illetve közölte a kezelő orvos, hogy további ellátása nem indokolt, fogdában elhelyezhető a panaszos. A szolgálatirányító parancsnok szintén úgy nyilatkozott, hogy a panaszos a többszöri felszólítás ellenére nem szállt ki, ezért testi kényszer alkalmazásával kiemelték a járműből. Kérdései ellenére a panaszos nem nyilatkozott sérülései keletkezési módjáról, amit a kórházban elláttak. A szolgálatirányító parancsnok jelentésében szerepel az is, hogy meghallgatta a rendőröket: a panaszosnak kiszámíthatatlan volt a magatartása, erőszakos bűncselekményt követett el, és ittas volt, ezen okok miatt alkalmaztak hátra helyzetben bilincset. Beültetve a szolgálati gépkocsiba, a panaszos feszengett a bilincsből. A rádióforgalmazási anyagban az szerepel, hogy amikor a rendőrök a M. Rendőrkapitányság udvarára megérkeztek a panaszossal, segítséget kérnek, mert a panaszos ellenáll a rendőri intézkedésnek és felszólításnak, és „nem akarnak nagyobb bajt”.

A bilincs alkalmazásának okáról az intézkedő rendőrök utólag elkészített jelentésükben azt nyilatkozták, hogy a panaszos helyszínen tanúsított változó magatartása, illetve a garázdaság miatt tartani lehetett szökésétől, illetve esetleges támadásától. Közölték vele, hogy ne mozgassa a kezeit, mert automatikusan szorulni fog a bilincs. Az előállító helyiségben észlelték, hogy a panaszos ennek ellenére mozgathatta a kezeit, mert csuklóján felületi hámsérülések voltak. Az orvosi dokumentumok szerint a panaszos a kezén zúzódást szenvedett, amit a bilincs okozott, a sérülés nyolc napon belül gyógyuló volt.

a) Az Rtv. 48. §-a tartalmazza a bilincs alkalmazásának lehetséges indokait. Ezen szakasz szerint a rendőr bilincset alkalmazhat a személyi szabadságában korlátozni kívánt vagy korlátozott személy önkárosításának megakadályozására, támadásának megakadályozására, szökésének megakadályozására vagy ellenszegülésének megtörésére. Az Rtv. 61. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a kényszerítő eszköz alkalmazására az érintettet – ha az eset körülményei lehetővé teszik – előzetesen figyelmeztetni kell.

A bilincselés szabályait a Szolgálati Szabályzat 41. §-a részletezi, annak (1) bekezdése példálózó jelleggel felsorolja a bilincs alkalmazásának eseteit: a) aki erőszakos, garázda magatartást tanúsít, és ennek abbahagyására testi kényszerrel nem készíthető, b) aki az intézkedő rendőrt, annak segítőjét, valamint az intézkedésben közreműködőt megtámadja, c) akinek az elfogására bűncselekmény elkövetésének megalapozott gyanúja miatt került sor, és szökése bilincs alkalmazása nélkül nem akadályozható meg, d) akinek a jogszerű intézkedéssel szembeni ellenszegülése testi

kényszerrel nem törhető meg, e) aki önkárosító magatartást tanúsít vagy ilyen magatartás tanúsításával fenyeget, f) akinek fogvatartása során kísérését rendelték el, és a kísért személy veszélyessége azt indokolja, vagy g) akit egyedül intézkedő rendőr állít elő.

A Testület ehelyütt hivatkozik az arányosság követelményére is, amelyet az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése úgy határoz meg, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával, míg a (2) bekezdés szerint több lehetséges és alkalmas rendőri intézkedés, illetőleg kényszerítő eszköz közül azt kell választani, amely az eredményesség biztosítása mellett az intézkedéssel érintettre a legkisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással jár. Az Rtv. 16. §-ának (1) bekezdése szerint továbbá a rendőr kényszerítő eszközt csak a törvényben meghatározott feltételek fennállása esetén, az arányosság elvének figyelembe tartásával alkalmazhat úgy, hogy az nem okozhat aránytalan sérelmet az intézkedés alá vontnak.

A Szolgálati Szabályzat a kényszerítő eszközök általános szabályai között, a 39. § (1) bekezdésben rögzíti, hogy kényszerítő eszköz csak akkor alkalmazható, ha az intézkedés alá vont magatartása, ellenszegülésének mértéke annak Rtv. szerinti alkalmazását indokolja. A nagyobb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz akkor alkalmazható, ha a kisebb korlátozással, sérüléssel vagy károkozással járó kényszerítő eszköz alkalmazása nem vezetett eredményre vagy sikere eleve kilátástalan.

Az Rtv. 17. §-ának (2) bekezdése értelmében a rendőri intézkedés során a kényszerítő eszköz alkalmazása esetén lehetőleg kerülni kell a sérülés okozását. Az intézkedés folytán megsérült személy részére – amint ez lehetséges – segítséget kell nyújtani, szükség esetén a rendőr gondoskodik arról, hogy a sérültet orvos elláthassa.

A vizsgált esetben minden dokumentumban a bilincselés okául és alapjául az Rtv. 48. §-ának b) és d) pontját, azaz a támadás megakadályozása és a szökés megakadályozása érdekében történő bilincshasználatot tüntették fel, amely összesen 25 percig tartott.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján a rendőrség álláspontját tartotta meggyőzőbbnek. A panaszos ittassága, változékony magatartása, nem utolsó sorban garázda jellegű magatartásának gyanúja, illetve a kés birtoklása indokoltá tették a kényszerítő eszköz alkalmazását, amely egyúttal szükségesnek, illetve arányosnak tekinthető.

A panaszos könnyű, nyolc napon belül gyógyuló hámphorzsolós sérüléseivel kapcsolatban a Testület azt a következtetést vonta le, hogy azzal az arányosság követelménye nem sérült, elfogadta azt, hogy – a figyelmeztetések ellenére – a panaszos magatartásával maga idézte azt elő. A rendőrség, észelve a sérülést, a panaszos azonnali orvosi ellátásáról intézkedett.

A Testület a bilincskalkalmazás jogalapjaként megjelölt rendőrségi hivatkozást az Rtv. 48. § b), illetve c) pontja vonatkozásában igazoltnak látta, azaz a bilincs alkalmazása szükséges és arányos volt, a panaszos emberi méltósághoz való jogát jogszerűen korlátozták. A testi épséghez való joga a jogszerű intézkedés következtében sérült. A sérülés miatti orvosi ellátásról való azonnali gondoskodás következtében nem sérült a panaszos tisztesség eljáráshoz való joga.

A bilincselést megelőző figyelmeztetés megtörténte tekintetében a Testület az ellentmondó bizonyítékok közül egyiket sem találta meggyőzőbbnek, ezért ebben a tekintetben a panaszos tisztesség eljáráshoz való jogának sérelme nem megállapítható.

b) Az Rtv. 47. §-a szerint a rendőr – intézkedése során – az ellenszegülés megtörésére testi erővel cselekvésre vagy a cselekvés abbahagyására kényszerítést (testi kényszer) alkalmazhat.

A Szolgálati Szabályzat 40. §-ának (1) bekezdése értelmében a megfogás, a leszorítás, az elvezetés vagy más, a rendőr által fizikai erőfelfejtással alkalmazott, valamely cselekvésre vagy cselekvés abbahagyására irányuló kényszerítés (a továbbiakban: testi kényszer) akkor alkalmazható, ha a rendőri erőfölény vagy az intézkedés alá vont személy állapota, magatartása folytán a rendőri intézkedés eredményessége ezzel biztosítható.

A Testület továbbá a panasz ezen része tekintetében is hivatkozik az arányosság követelményére (Rtv. 15. §).

Jelen esetben a Testület elfogadta azt az érvelést, miszerint a panaszos nem akart a rendőri felszólításoknak eleget tenni, azzal, hogy a rendőrkapitányság udvarán a gépkocsiból nem akart kiszállni. A rendőrség emiatt fogta le kezét és lábát, hogy kiemelje a gépkocsiból.

A Testület a rendelkezésére álló bizonyítékok alapján úgy ítélte meg, hogy a testi kényszer alkalmazása jogszerű, indokolt és az elérni kívánt céllal arányos volt. A kényszerítő eszköz alkalmazásával a panaszos emberi méltóságához való jogát jogszerűen korlátozták a rendőrök.

4) A panaszos sérelmezte elfogását, azt követő előállítását, illetve előállítása időtartamát.

a) A panaszos elfogása, illetve előállítása valamennyi rendőrségi dokumentum szerint az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdés a) pontja alapján történt. A hivatkozott törvényhely szerint a rendőr a további intézkedés megtétele céljából elfogja és az illetékes hatóság elé állítja azt, akit szándékos bűncselekmény elkövetésén tetten értek. A fenti rendelkezés a rendőrnek nem biztosít mérlegelési lehetőséget: tettenérés esetén kötelező jelleggel írja elő az intézkedés alá vont elfogását, illetve előállítását.

A rendőrség szerint a panaszos a Btk. 339. §-ának (1) bekezdésébe ütköző és aszerint minősülő garázdaság vétségét követte el.

A hivatkozott elfogási, előállítási okkal kapcsolatban a Testület az alábbiakat rögzíti. Sem az Rtv., sem a büntető anyagi, illetve eljárási szabályok nem tartalmazzák a „tettenérés” meghatározását, a Testületnek tehát szükséges elvégezni a fogalom elemzését ahhoz, hogy megítélhesse, jelen ügyben alappal hivatkozott-e a rendőrség a tettenérésre, mint kötelező előállítási okra.

A Btk. kommentárja szerint a bírói gyakorlat – a tetten ért tolvaj által az eltulajdonított dolog megtartása érdekében alkalmazott erőszak rabláskénti minősülése kapcsán – a tettenérés fogalmát tágan értelmezi, nem csak a cselekmény véghezvitele közbeni leleplezést érti rajta, hanem megállapíthatónak tartja akkor is, ha a bűncselekmény felfedezése a lopás befejezését jelentő elvétel után, de még az elvitel közben történik. Tettenérésnek minősül a lakásbetörés elkövetőjének a folyamatos üldözés utáni, akár a helyszíntől távoli elfogása is, ám a folyamatos üldözés megállapításának feltétele a helyszínről távozó tolvaj folyamatos szemmel tartása és megszakítás nélküli üldözése. Amennyiben a folyamatos üldözés megszakad, nem beszélhetünk tetten ért tolvajról (lásd: Dr. Belovics Ervin – Dr. Molnár Gábor – Dr. Sinku Pál: Büntetőjog. Különös rész. Harmadik, átdolgozott kiadás. HVG-Orac, Budapest, 2003, 587-588. o.).

A Be. szerint [127. § (3) bekezdés] a bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt bárki elfoghatja, köteles azonban őt a nyomozó hatóságnak haladéktalanul átadni; ha erre nincs módja, a rendőrséget értesíteni. A Be. kommentárja szerint tettenérésnek minősül, ha az elkövető a cselekményt szemtanú jelenlétében hajtja végre, és őt a szemtanú elfogja, úgyszintén az is, ha az elkövetőt akár a szemtanú, akár a szemtanú felhívása, vagy más körülmény (pl. riasztó észlelése) alapján a szemtanútól különböző személy üldözés során elfogja [Jakucs Tamás (szerk.): Kommentár a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényhez, 262. oldal].

Mind az anyagi, mind az eljárási törvényekhez fűzött kommentárból kiderül tehát, hogy a tettenérés megállapításához szükséges egyfajta folyamatosság, amely a cselekmény elkövetését az elfogással összekapcsolja. Ezért abban az esetben is, ha az Rtv. tettenérés fogalmát nem csupán a hatóság általi észlelés alapján induló intézkedésekre szorítjuk, szükséges, hogy a tetten ért személy mozgását, cselekvését – akár a szemtanúk, akár az értesítésre megjelenő rendőrök – végig kövessék a cselekmény elkövetésétől kezdve.

A tettenérés további, hasonló jelentőséggel bíró tartalmi elemét magyarázza a 13/2013. számú büntető elvi határozat (EBH 2013. B.13.). A Kúria magyarázata szerint a „Be. 127. § (3) bekezdése a bűnüldözésre jogosult hatóságnak nyújtott civil jogsegély, aminek lényege, hogy az elkövetőt elfogó, visszatartó személy a hatósághoz képest helyzeti előnyben van, viszont törvényileg engedélyezett magatartása fejében sem lesz cselekménye hatósági, hanem megmarad magáncselekménynek. [...] Kétségtelen, hogy az elfogás, visszatartás fizikai ráhatást jelent, éppen ezért különösen vizsgálendő, hogy az irányadó tényállás szerinti történések azokon a kereteken belül maradnak-e, amelyeket a jogalkotó a Be. 127. § (3) bekezdése esetében meghatároz. A tettenérés feltételezi a bűncselekmény észlelését; és ahhoz képest a cselekményt éppen elkövetőnek, az éppen eltávozó elkövetőnek, és az eltávozó elkövető üldözésből való elfogását, ekként visszatartását. Tettenérés alatt értendő, ha a cselekmény az adott személy – a tettenérő – szeme láttára, észlelése mellett történik; olyan fizikai közelségben, amikor reális lehetősége van az elkövetéshez félni, az elkövetőt elérni, az elkövető után eredni. Mindez a forró nyom, az idővesztés nélküli üldözés lehetősége; és éppen ezen alapul a társadalmi elismertsége.”

A Kúria idézett magyarázata alapján megállapítható, hogy a tettenérésnek a folyamatosság, a megszakítás nélkülség mellett szükségszerű eleme az is, hogy annak keretében sor kerüljön az elkövető fizikai ráhatással történő üldözésére, elfogására, visszatartására. Amennyiben az elkövető fentiek szerint leírt nyomon követhetősége megszakad, vagy ha vele szemben nem kerül sor – jellemzően fizikai ráhatással – üldözésre, visszatartásra, úgy tettenérésről nem beszélhetünk.

Mint ahogy az előállítás az egyik leg súlyosabb jogkorlátozással járó intézkedés, amelyre az Rtv. lehetőséget biztosít a rendőr számára, a Testület álláspontja szerint az ezen intézkedésekre irányadó rendelkezéseket – az Rtv. 2. §-ában foglalt, az emberi méltóság és általánosságban az emberi jogok védelmével kapcsolatos rendőrségi kötelezettség minél teljesebb érvényesülése érdekében – megszorítóan kell értelmezni, és különös gondossággal kell értékelni, megvalósulnak-e azok a körülmények, amelyeket az Rtv. 33. §-ának (1) bekezdése szerinti – azaz kötelező – szabadságelvonás feltételeként a törvény megfogalmaz.

A fiatalok nyilatkozata alapján a rendőrök megtalálták a panaszos ruházatában a kést, továbbá a térfigyelő kamera felvétele szerint a fiatalok – a panaszos közeledésére felugrottak a padról, megijedhettek valamitől. A felvételen maga a kés nem látszódott.

A Testület, anélkül, hogy panaszos cselekményét megítélné, és minősítené – hiszen az hatáskörén kívül esik – úgy értékelte, hogy a rendőrök az elsődlegesen rendelkezésükre álló adatok alapján

indokoltan döntöttek a panaszos elfogásáról, és azt követő előállításáról. **Tekintettel arra, hogy az Rtv. tettenérés esetében nem ad mérlegelési jogkört a rendőrségnek, a Testület a panaszos elfogását, illetve az azt követő előállítását jogszerűnek minősítette, a panaszos személyi szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozták.**

b) A panaszos előállításának időtartama kapcsán az alábbi megállapításokat tette a Testület.

Az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdése szerint a rendőrség az előállítással a személyi szabadságot csak a szükséges ideig, de legfeljebb 8 órán át korlátozhatja. Ha az előállítás célja még nem valósult meg, indokolt esetben ezt az időtartamot a rendőri szerv vezetője egy alkalommal, 4 órával meghosszabbíthatja. Az előállítás időtartamát a rendőri intézkedés kezdetétől kell számítani.

A Szolgálati Szabályzat 30. §-ának (3) bekezdése szerint az előállítás a fogvatartott személy szabadon bocsátásáig vagy őrizetbe vételéig, illetve előzetes letartóztatásáig, de legfeljebb az Rtv. 33. §-ának (3) bekezdésében meghatározott ideig tart.

Az Rtv. 33. § (3) bekezdése főszabályként a „szükséges” időt jelöli meg és csak végső korlátként határozza meg a 8 órás (illetve indokolt esetben, külön alaki feltételek mellett a további 4 órás) időtartamot. Felhívja a Testület a figyelmet az előállítás intézményének a személyi szabadságot súlyosan korlátozó jellegére, amelyre értelemszerűen vonatkozik az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdésében meghatározott arányossági követelmény is (a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával).

A rendőrségi iratok szerint a panaszos előállítása 1 óra 15 perctől 6 óra 45 percig, azaz öt és fél órán keresztül tartott. A Testület az időtartam értékelésekor az alábbi szempontokra volt figyelemmel. Az előállítás, mint szabadsághoz korlátozó intézkedés mindig célhoz kötött, ebből adódóan csak addig tarthat, amíg a célja megvalósul. A rendőrségi dokumentum szerint ezen, öt és fél órás időtartama alatt az alábbiak történtek: a helyszínen a panaszos igazoltatása, ruházatátvizsgálás, beszállítás a rendőrkapitányság épületébe, kórházba szállítás, ott lelet kiadása, visszaszállítás a rendőrkapitányság épületébe, ott előállító helyiségben elhelyezés. A panaszos rosszullete miatt a mentőszolgálat értesítése és orvosi vizsgálata is megtörtént. ezt követően jelentéseket készítettek (tényleíró jelentés, elfogásról, előállításról szóló jelentés), illetve szabálysértési feljelentést írtak a rendőrök. A három fiatal közül a felnőttkorú tanút kihallgatták, majd pedig a panaszos gyanúsított kihallgatása következett. Ujjnyomat és tenyérynymat vétel, fényképkísérő lap kiállítását követően újabb jelentés, illetve a kés lefogalásáról a szükséges dokumentáció (jegyzőkönyv, határozat) készült.

A rendelkezésre álló adatok alapján a Testület úgy ítélte meg, hogy a panaszos szabadságának előállítással való korlátozása a szükséges ideig tartott, ami az arányosság követelményének is megfelelt. **Mindezekre figyelemmel a Testület álláspontja szerint az előállítás időtartama miatt nem sérült a panaszos személyi szabadsághoz való joga.**

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy az állampolgári segítségkérés nyomán a rendőrségnek intézkedési kötelezettsége keletkezett, ami nem sértette a panaszos tisztességes eljáráshoz való jogát. A panaszossal szembeni bilincs, illetve testi kényszer alkalmazása jogszerű, szükséges, és arányos volt, amelyek nem sértették a panaszos emberi méltósághoz, illetve testi épséghez való jogát, a gyors egészségügyi ellátás miatt a tisztességes eljáráshoz való joga sem szenvedett sérelmet. Az elfogás és az azt követő előállítás úgyszintén

jogszerű, indokolt, (időtartama alapján is) arányosnak tekinthető, így a panaszos személyi szabadsághoz való jogát jogszerűen korlátozta a rendőrség. A kényszerítő eszköz alkalmazására való előzetes figyelmeztetés megtörténte tekintetében, az egymásnak ellentmondó bizonyítékok miatt jogsérelem nem volt megállapítható.

A panaszosnak az áttétel ellen előzetesen bejelentett tiltakozására figyelemmel a Testület – az Rtv. 93. §-ának (2) bekezdése alapján – az eljárás megszüntetéséről döntött.

Budapest, 2016. július 7.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
előadó testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET